herpy

GEKKOER

Sinai fan-fingered gecko

Ptyodactylus guttatus

En slank klippegekko med vifteformede tæer og et mønster af mørke og lyse pletter på ryggen. Den lever på klipper og stenmure i Sinai, Negev og nabolandene. Der findes kun lidt viden om pasningen, så mange tal er lånt fra slægten.

Familie: Phyllodactylidae Tidligere navn: *Ptyodactylus gecko; Gecko maculatus*

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**6-9 cm** snude-kloak-længde
Levetid	**10-11 år**
Aktiv	**Skumring og nat**
Levevis	**Klippeboende**
Biotop	**Ørken og klippeterræn**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**60 × 40 × 60 cm** L × B × H til 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**27-32 °C**
Hotspot	**32-38 °C**
Temperatur, nat	**18-22 °C**
Luftfugtighed	**30-50 %**
UVB	**Valgfri**
Vinterhvile	**10-21 °C** 8-12 uger
Kost	**Insekter**
Holdes	**Enkeltvis eller parvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**12 mdr.**
Kuldstørrelse	**2 æg**
Kuld pr. år	**5-6**
Inkubation	**45-100 dage** ved 27-30 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten er ikke opført på CITES og ikke i bilagene til EU's forordning om handel med vilde dyr, så der kræves ingen CITES-papirer ved køb, salg eller flytning inden for EU. Ellers gælder dyrevelfærdslovens almindelige krav. Mange dyr i handlen er vildfangne, så spørg efter dyrets oprindelse.

Om arten

Ptyodactylus guttatus er en slank, mellemstor klippegekko. Tæerne er flade og vifteformede med hæftelameller, der stråler ud til siderne, og kløerne kan trækkes ind. Pupillen er lodret spaltet. Ryggen er dækket af spredte mørke og lyse pletter, og navnet *guttatus* er latin for plettet. Halen er ringet i lyse og mørke bånd. Hunnerne er lysere end hannerne, og pletterne er mindre kontrastfulde.

Den bliver omkring 6-9 cm fra snude til kloak, og halen kommer oveni. Størrelsen er ikke dokumenteret for arten og er et skøn ud fra slægten; *Ptyodactylus hasselquistii* bliver op til 10 cm. Levealderen er heller ikke kendt for arten, men *P. hasselquistii* kan blive omkring 11 år i fangenskab. Modne hanner kan kendes på tydelige hemipenisudbulinger ved halens rod.

Arten blev beskrevet i 1827 med Sinai som typelokalitet. Den blev længe regnet for en form af *Ptyodactylus hasselquistii*, og i handlen bærer mange dyr stadig det navn, selv om de oftest er *P. guttatus*. De to kendes på tegningen: *P. guttatus* har pletter, *P. hasselquistii* tværbånd. I Egypten findes en særskilt form, *siphonorhina*, med typelokalitet nær Giza.

Hannerne kvidrer, og dyrene er hurtige og sky.

Udbredelse og levested

Ptyodactylus guttatus findes på Sinai og i Negev og videre gennem Israel og Vestbredden til Jordan og Syrien. Mod sydøst når den det nordlige Saudi-Arabien. Typelokaliteten ligger ved Tor på Sinai. I Egypten findes den også vest for Suez-kanalen.

Populationerne i Oman hører ikke til arten. De blev tidligere regnet med, men er i dag henført til andre arter i slægten.

> **Oprindelig udbredelse:** Egypten, Israel, De palæstinensiske områder, Syrien, Jordan og Saudi-Arabien.

LEVESTED

Ptyodactylus guttatus er en klippeboer. Slægten lever først og fremmest på klippegrund i ørkener og deres randområder, og det gælder også denne art. Dyrene gemmer sig i sprækker og under sten og sidder på klippevægge. De kommer også ind i og omkring huse, hvor mure med sprækker giver samme slags skjul.

Klimaet er varmt og tørt. Temperaturen svinger meget mellem dag og nat og mellem sommer og vinter, og vinternætterne kan være kolde. Hunnerne i slægten har fælles æglægningspladser og klistrer æggene fast på sten. Hvornår på døgnet arten er mest aktiv, er ikke dokumenteret; slægten rummer både dag- og nataktive arter.

Pasning

TERRARIET

Der findes kun lidt viden om pasningen af *Ptyodactylus guttatus*. Pasningen bygger på slægten som helhed, især *Ptyodactylus hasselquistii*, og på klimaet i de varme, tørre klippeegne, hvor arten lever. Et par skal have mindst 60 × 40 × 60 cm (længde × bredde × højde), og større er bedre. Unger kan holdes i et mindre terrarie på mindst 20 × 20 × 30 cm. Det skal være forholdsvis højt, så lampen ikke overopheder ungerne. Tre til fire unger af samme størrelse kan gå sammen.

Indret med klippeplader, stablede sten, korkbark og flade skjul, så dyret kan klemme sig ind mellem fladerne og klatre på lodrette partier. Stenene skal stå stabilt, så de ikke kan skride og klemme dyret. Bunden er sand eller en sandet blanding. Planter er ikke nødvendige. Sørg for ventilation, så luften ikke bliver stillestående.

TEMPERATUR

Terrariet skal have en tydelig temperaturforskel. Om dagen skal det være 27-32 °C, og under varmelampen skal et sted nå 32-38 °C. Om natten falder temperaturen til 18-22 °C. Dagtallene er lånt fra slægten, og nattemperaturen er et skøn.

I en kølig vinterhvile sænkes temperaturen til omkring 21 °C om dagen og 10 °C om natten i 8-12 uger, og lyset er højst tændt, så længe det er lyst udenfor. Hæv derefter temperaturen gradvist tilbage over nogle dage. Dyrene spiser mindre i hvileperioden. Brug digitale termometre både ved varmepunktet og i den kølige ende.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Ptyodactylus guttatus kommer fra tørre egne og trives ved lav til moderat luftfugtighed, 30-50 %. Tallet er et skøn. Terrariet skal ikke være vådt, og bunden skal kunne tørre.

Forstøv let, så dyret kan drikke dråber fra stenene. Under vinterhvilen kan forstøvningen skæres ned til hver anden dag. Stil gerne en lav skål med frisk vand ved siden af, men det er ikke dokumenteret, at arten bruger den.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

LYS OG UVB

Brug en varmelampe eller spot over en flad sten, så dyret kan sole sig. UVB-behovet er ikke dokumenteret for arten. Et svagt UVB-rør til ørkenarter kan bruges, når der er skygge i resten af terrariet. Holdes arten uden UVB, skal foderet have tilskud af kalk med D3.

Lyset er tændt omkring 12 timer om dagen i sæsonen og højst så længe, som det er lyst udenfor, under vinterhvilen. Om natten skal der være mørkt.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

Ptyodactylus guttatus lever af insekter og andre små leddyr. Fårekyllinger, græshopper, melorme og kakerlakker er gode foderdyr, og de skal være mindre end afstanden mellem dyrets øjne. Præcise mængder er ikke dokumenteret for arten.

Unger fodres hver dag med samme foder som de voksne, bare i mindre størrelser. Voksne får foder nogle gange om ugen og under vinterhvilen omkring to gange om ugen. Pudr insekterne let med kalk, og giv jævnligt et tilskud med D3 og vitaminer. Hold øje med vægten, så dyrene ikke bliver fede.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Ptyodactylus guttatus er hurtig og sky og egner sig ikke til håndtering. Giv den ro til at falde til efter en flytning. Tag aldrig fat i halen, for den kan smides.

Arten holdes parvis eller enkeltvis. Parrene knytter sig til hinanden og kan holdes sammen hele året, men dyr uden for parret bliver ofte bidt og jagtet. Sæt derfor ikke flere hanner eller flere par i samme terrarie. Om flere hunner kan holdes sammen, er ikke dokumenteret. Hannerne kvidrer og nikker med hovedet over for hunnen.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hanner kendes på tydelige hemipenisudbulinger ved halens rod, når de er kønsmodne. Hunnerne har ingen sådanne udbulinger og er lysere end hannerne med mindre kontrastfulde pletter. Ungerne begynder at kvidre, når de er omkring seks måneder gamle, og er kønsmodne ved omkring 12 måneder. Tallene er lånt fra slægten.

PARRING

Etablerede par holdes sammen hele året. Avlen sættes i gang med en kølig hvileperiode om vinteren på mindst to måneder, som beskrevet under temperatur. Når foråret kommer, hæves temperaturen gradvist, og hannen begynder at kvidre og nikke kraftigere til hunnen. De fleste hunner i faste par er modtagelige. Afviser hunnen hannen, kan hun angribe ham, og så bør parret skilles.

ÆGLÆGNING OG KULD

To til tre uger efter parringen klistrer hunnen to æg fast på en klippeflade og placerer dem med fødderne. Er fladen koldere end sandet, graver hun æggene ned. I naturen deler hunnerne ægplads. Det bliver til fem-seks kuld eller flere pr. sæson med helt ned til to ugers mellemrum. Giv hunnen en flad sten med skjul under og en kasse med fugtigt sand og rigeligt med kalk og foder i hele sæsonen.

INKUBATION

Æggene sidder fast og må ikke flyttes. Lad dem blive, hvor de er, og klække ved terrariets temperatur. Efter nogle dage kan man se blodkar i æggene, inden for de første par uger bliver de lyserøde, og efter 30-40 dage kan øjnene anes. Ved terrariets temperatur, omkring 27-30 °C, klækker æggene efter 45-100 dage: jo varmere, jo hurtigere. Tallene er lånt fra slægten.

OPDRÆT AF UNGER

Forældrene æder ikke ungerne med det samme, men kan gøre det senere, og ungerne bliver let udkonkurreret om foderet. Derfor flyttes ungerne til et eget lille, forholdsvis højt terrarie. Tre-fire unger af samme størrelse kan gå sammen. Giv dem hver dag samme foder som de voksne i mindre størrelser og samme temperaturer. Efter omkring et år er de kønsmodne og skal flyttes til terrarier i voksenstørrelse, parvis eller enkeltvis. Der findes ikke pålidelige tal for vækst og vægt hos arten.

Sundhed og typiske fejl

Der findes ikke pålidelige oplysninger om sygdomme hos netop *Ptyodactylus guttatus*. De mest sandsynlige problemer ligner dem hos andre ørkengekkoer i fangenskab:

- For lidt kalk og D3-vitamin, især hos unger og hunner i yngletiden. Det giver bløde knogler og rystelser. Pudr insekterne og giv tilskud.
- For fugtigt terrarie, der giver hudproblemer og svamp. Hold bunden tør.
- For lav temperatur, som giver dårligt foderoptag og dårlig fordøjelse. Brug termometer og termostat.
- Bid og stress, hvis dyr uden for et fast par holdes sammen.

- Tabt hale efter håndtering. Det er ikke farligt, men den nye hale bliver aldrig som den gamle.

Søg dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret taber sig, holder op med at spise eller virker slapt. Vildfangne dyr kan bære parasitter, så få en prøve undersøgt kort efter købet.

Læs mere: Varme og temperatur Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.